

УКРАЇНЬКА КАПЕЛА БАНДУРИСТІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ЯК МИСТЕЦЬКИЙ ФЕНОМЕН (ДО СТОРІЧЧЯ ДІЯЛЬНОСТІ)

Метою статті є висвітлення творчої діяльності Української капели бандуристів Північної Америки ім. Тараса Шевченка, колективу, що служить національному мистецтву і збереженню пісенних традицій українського народу. **Методологія дослідження** полягає в аналізі історичних подій та детермінантності їх впливу на діяльність капели бандуристів. **Наукова новизна.** Уперше діяльність Української капели бандуристів Північної Америки ім. Тараса Шевченка досліджується в загальному контексті розвитку бандурного ансамблевого виконавства. Розглядається становлення та еволюція колективу, концертна та просвітницька діяльність, унікальність репертуару. **Висновки.** Підсумовуючи творчі досягнення Української капели бандуристів Північної Америки ім. Тараса Шевченка – з огляду на складний історичний період – підкреслюється динамічне творче зростання колективу до рівня високого професіоналізму, що спонукало до активної концертної діяльності на кращих сценах США, Канади, Австралії, Європи та України. Зауважується, що мотивація та сутність діяльності капели бандуристів полягає в її національній обізнаності та збереженні традиційної української культури, символом якої є бандура. Примітно, що капела бандуристів не змінила характер свого репертуару при виконанні своєї місіонерської ролі. Висвітлюються процеси становлення і розвитку колективу в історичному аспекті, починаючи відпочатку ХХ ст., коли у 1902 р. у Харкові відбувся XII археологічний з'їзд, на якому виступила група народних музикантів зорганізована видатним бандуристом і громадським діячем Гнатом Хоткевичем. Фактично ця група стала праобразом майбутньої капели бандуристів, що носить ім'я Тараса Шевченка.

Ключові слова: Українська капела бандуристів Північної Америки ім. Тараса Шевченка, мотивація діяльності, місійна роль, кобзарство, репертуар, бандуристи, стиль виконання, українська пісня.

*Яницький Тарас Йосифович, заслуженный артист Украины, доцент кафедры музыкального искусства
Института искусств Киевского национального университета культуры и искусств*

Украинская капелла бандуристов Северной Америки имени Тараса Шевченко как феномен искусства (к столетию деятельности)

Целью статьи является освещение творческой деятельности Украинской капеллы бандуристов Северной Америки им. Тараса Шевченко, коллектива, который служит национальному искусству и сохранению песенных традиций украинского народа. **Методология исследования** заключается в анализе исторических событий и детерминантности их влияния на деятельность капеллы бандуристов. **Научная новизна.** Впервые деятельность Украинской капеллы бандуристов Северной Америки им. Тараса Шевченко рассматривается в общем контексте развития бандурного ансамблевого исполнительства. Также рассматривается становление и эволюция коллектива, концертная и просветительская деятельность, уникальность репертуара. **Выводы.** Подытоживая творческие достижения Украинской капеллы бандуристов Северной Америки им. Тараса Шевченко – учитывая сложный исторический период – подчеркивается динамический творческий рост коллектива до уровня высокого профессионализма, что побудило к активной концертной деятельности на лучших сценах США, Канады, Австралии, Европы и Украины. Подчеркивается, что мотивация и сущность деятельности капеллы заключаются в ее национальном сознании и сохранении традиционной украинской культуры, символом которой является бандура. Примечательно, что капелла не изменила характер своего репертуара при выполнении своей миссионерской роли. Освещаются процессы становления и развития коллектива в историческом аспекте, начиная с ХХ в., когда в 1902 г. в Харькове состоялся XII археологический съезд, на котором выступила группа народных музыкантов, организованная выдающимся бандуристом и общественным деятелем Гнатом Хоткевичем. Фактически эта группа стала прообразом будущей капеллы бандуристов, носящий имя Тараса Шевченко.

Ключевые слова: Украинская капелла бандуристов Северной Америки им. Тараса Шевченко, мотивация деятельности, миссионерская роль, кобзарство, репертуар, бандуристы, стиль исполнения, украинская песня.

Yanytskyi Taras, Honoured artist of Ukraine, assistant professor, Kyiv National University of Culture and Arts

The artistic phenomenon of the Taras Shevchenko Ukrainian Bandurist Chorus of North America on the occasion of its centennial

The purpose of the article is to highlight the creative activity of the Taras Shevchenko Ukrainian Bandurist Chorus of North America as a tool of service to the national art and preservation of song tradition of the Ukrainian people. The methodology of the research comprises an analysis of historical events and a determination of its influence on the activity of the bandurist ensemble (Capella). Scientific Novelty. For the first time the activity of the Taras Shevchenko Ukrainian Bandurist Chorus of North America is analyzed in the general context of the development of bandura ensemble performance. The focus is given on the formation and evolution of the collective, its concert and educational activity, and the uniqueness of its repertoire. Conclusions. Despite the historical difficulties in the functioning of Ukrainian Bandurist Chorus, the ensemble was constantly mastering its artistic skills and achieving a high professional performance level, making appearances on the best stages of the United States, Canada, Australia, Europe, and Ukraine. The article brings to light the founding processes and the development of the ensemble from a historical aspect, beginning with the early 20th century when the Twelfth Archeological Conference took place in Kharkiv Ukraine. The article emphasizes that the motivation and essence of the ensemble's activity are in its national awareness and the preservation of traditional Ukrainian culture, the symbol of which is the bandura. It is noteworthy that the ensemble (Capella) has not changed the character of its repertoire in carrying out its missionary role.

Key words: Ukrainian Bandurist Chorus of North America, the motivation of activity, the mission role, kobzar performance, repertoire, bandurists, style performance, Ukrainian song.

Актуальність теми дослідження. Короткий час української державності, період більшовицької та німецької окупації України охарактеризований у статті згідно із характером історичних подій, що відобразилися на функціонуванні капели бандуристів. Підкреслюється, що мотивація і сенс діяльності капели – в утвердженні національної свідомості та збереженні традиційної культури українського народу, символом чого є бандура. Зазначається, що капела не змінила характеру свого репертуару виконуючи свою місійну роль.

Аналіз досліджень і публікацій. Основне дослідження з творчості капели належить У. Самчуку – «Живі струни. Бандура і бандуристи» [3]. Проте останніми роками з'явилися публікації про діяльність українських бандуристів діаспори – С. Наріжного [2], В. Зубеляка [1], а також публікації співвітчизників за кордоном – А. Горняткевича [6-7], В. Литсіва [9], Н. Кононенко [8].

Мета дослідження: прослідкувати етапи становлення капели, її концертно-гастрольну діяльність, особливості репертуару для виявлення ознак виконавського стилю колективу.

Виклад основного матеріалу. Характеризуючи перебування в США, м. Детройт з 1949 р., підкреслюється, що капела бандуристів імені Тараса Шевченка має можливість вільно працювати і розвиватися у вільній країні, долаючи, переважно матеріальні проблеми, поєднуючи фізичну працю з музичною творчістю.

Численні успішні концерти на теренах США, Канади, Європи, Австралії, а також на своїй історичній Батьківщині Україні, утверджують капелу в доцільності її творчої праці.

В 1902 році, у Харкові, відбувся XII Археологічний з'їзд, на котрому виступив видатний бандурист, композитор, етнограф, драматург Гнат Хоткевич з палкою промовою на захист переслідуваних царською владою кобзарів. На цьому ж з'їзді відбувся успішний виступ групи народних музикантів із семи бандуристів, трьох лірників, двох скрипалів та одного контрабаса під орудою Гната Хоткевича, котрих він організував. Цей гурт став провісником майбутньої капели бандуристів. Згодом у 1918 році, за Гетьманщини, знаний бандурист Василь Ємець спричинився до створення в Києві першої, вже державної капели бандуристів, під назвою «Кобзарський хор». А вже 3 листопада 1918 року в театрі Бергоньє, нині імені Лесі Українки, в Києві відбувся перший їх концерт, що пройшов з великим успіхом. Його учасники: Михайло Теліга, Хведір Діброва, Олексій Дзюбенко, Михайло Панченко та художній керівник Василь Ємець – видатний бандурист, майстер бандури, що на власній бандурі виконував класичні твори: Людвіга Бетховена, Фредеріка Шопена, Франца Шуберта та ін., що пояснює його одяг у класичному стилі.

Створення капели кобзарів (Кобзарського хору) відбулося за великої прихильності тодішньої влади. Ця капела дала початок організації капели державного типу і таким чином введена до системи державної культури народу, як один з її складників, що створили певну традицію, подолати не змогли навіть більшовики. На жаль, для Київської капели бандуристів ця щаслива пора скоро минає. В 1919 році до Києва вдерлися навала більшовиків і уряд Директорії відходить до Кам'янця-Подільського. Після втрати Україною державності капела розпадається. Василь Ємець емігрує в Європу, дає концерти в Німеччині, Чехословаччині. В Празі він відкриває школу гри на бандурі, в котрій вчилися, зокрема, Михайло Теліга, студенти, професори. Тут, в 1926 році, Василь Ємець створює капелу бандуристів. Організатори капели і самі капеляни глибоко усвідомлювали свою місію і роль у пробудженні національної свідомості українського народу в ці нелегкі часи.

Екстраполоючи давні кобзарські традиції на нинішнє кобзарство Улас Самчук в книзі «Живі струни» пише: «Сучасний бандурист пройде консерваторію, відчує час, настрої природи мистецтва... І буде зватися інтелектуальним не цураючись ні думи, ні історії, а лишень переносячи їх зі сфери інстинкту до сфери свідомості» [3].

На початку більшовицької окупації України багато бандуристів було арештовано, розстріляно – їх обвинувачували в націоналізмі, оголошували ворогами пролетаріату. Капели не стало.

В 1923 році у Полтаві, ентузіасти бандуристи створили кобзарську студію з навчання гри на бандурі з якої вийшла капела бандуристів під назвою «Полтавська показова капела бандуристів» чисельністю 12 бандуристів. Художній керівник Володимир Кабачок, мистецьке спрямування капели здійснював Гнат Хоткевич, що приїздив у Полтаву з Харкова раз на місяць, даючи конкретні завдання з опанування грою на бандурі. Володимир Кабачок повинен був їх реалізувати. Гнат Хоткевич трактував бандуру, як інструмент з великими можливостями.

Починаючи з січня 1925 року Полтавська капела бандуристів на чолі з Володимиром Кабачком, дала багато успішних концертів, що спонукало тодішній уряд у Харкові, на чолі із Скрипником, доручити Гнату Хоткевичу створити Державну капелу бандуристів. Гнат Хоткевич, починаючи з 1928 року очолює капелу бандуристів і піднімає її на вищий професійний рівень. З січня 1930 року капела стала називатися «Перша зразкова капела бандуристів Наркомпросу УСРР». Але в подальшому нав'язаний халтурний, низькопробний репертуар не сприяв художньому росту капели.

Жахливі 1932 – 33 – 34 роки! Цілі села вимирали з голоду. Бандуристів, опухлих з голоду, женуть на села пропагувати «посівні кампанії», вони йшли пішки з бандурами селами, дорогами, де валялися трупи людей.

В 1934 році капелу переводять з Полтави до Києва, що стає столицею України.

Умов проживання ніяких. У січні 1934 року був арештований Володимир Кабачок, капелянам припинили виплачувати зарплату, багатьох арештували; в жовтні 1934 року капелу ліквідували. Через рік у 1935 році, більшовицька політика в Україні щодо культури змінилася – сформована із залишків Полтавської та Київської капел «Українська зразкова капела бандуристів» на чолі з диригентом Миколою Михайлівим. Знову ж жахливі умови: восьмигодинний робочий день, випадкові приміщення для репетицій, велика кількість концертів, халтурний репертуар не сприяли будь-якій творчості. Крім цього, директором капели призначили якогось Захарія Аронського, а його заступником Самуїла Бергмана, котрі робили постійні обшуки в капелян, кричали на них, звичайно по-російськи, принижували їх гідність.

У червні 1936 року капелу відправляють на гастролі до Азії, за Урал і Байкал, до Казахстану, Узбекистану, Туркменії. Гастролі пройшли з великим успіхом. Крім місцевих жителів було присутньо багато українців, зворушених рідною піснею.

Децо згодом – успішні гастролі на Кубані і Молдові. В цей час по Україні пронеслась велика хвиля терору, що зачепила і бандуристів: зникли Г. Цибулів, А. Федько, О. Дзюбенко, диригент капели Д. Балицький. На його місце призначено М. Опришка.

Вересень 1939 рік. Польщу захопили Німці. І 17 вересня 1939 року в день капітуляції Польщі Червона армія рушила на Захід «звільняти» українців від польського гніту. Капелу направляють теж на Захід у штаб пропаганди операційних військ, для ілюстрації щасливого життя при радянській владі. Прибувши спочатку в Тернопіль, капела побачила гарно одягнених людей, на противагу їм, обідраним, повні магазини одягу тощо, не те що в Києві та всюди на Сході. Концерт відбувся успішно, хоча публіка була досить настороженою.

Однак головною метою був виступ у Львові, куди прибули найкращі мистецькі сили Києва: Литвиненко-Вольгмут, Іван Паторжинський, Іван Козловський, що спеціально прибув з Москви. Публіка, іронічно налаштована, врешті завагалася – адже це свої, Україна, хоч і більшовицька. На сцені було проголошено акт про з'єднання західних земель з її історичним коренем, що у Києві. Трохи згодом, після цієї романтики, настало гірке розчарування з відомими наслідками.

З початком Другої Світової війни, в часи розрухи, хаосу, метушні, капели не стало. Д. Піка, О. Булдовський вже загинули на фронті, дехто потрапив у полон до Німців (Григорій Китастиий), дехто опинився в селі. Згодом, в газеті «Українське слово», що появилася при німцях, з'явився заклик Дмитра Черненка до капелян – зібратися в Києві для подальшої праці. На початку 1942 року їх зібралося 15 з Григорієм Китастиєм на чолі; було вирішено давати концерти для людей без будь-якої підтримки – пішки, в холод, голод. У цей час, за сприянням відомого скульптора і кінорежисера Івана Кавалерідзе, що очолював у Києві міський відділ культури і освіти, капелі присвоюється назва «Українська капела бандуристів імені Тараса Шевченка». Їх перший виступ відбувся з великим успіхом у Білій Церкві. Далі капела гастролує по Київщині.

Невдовзі німці звільнили Тимофія Пивко та Григорія Китастого з таборів для полонених в Гребінці і Ромнах. Григорію Китастому було доручено художнє керівництво капелою. Та незабаром їх чекає відчутний удар. Німці забороняють їм виступати і збираються відправляти їх у Німеччину. Одначе, українські патріотичні організації домагаються гастролей капели в Рівне та Луцьк, що відбулися з тріумфальним успіхом.

За 300 днів, починаючи з 1942 року по жовтень 1943 року капела дала 370 концертів перед поневоленими земляками, що мільйонними масами виснажливо працювали на військових фабриках, заводах Берліну, Нюрнбергу, Мюнхену, Кельну та ін. містах Німеччини. Їх концерти сприймалися дуже емоційно, розвіювали смуток, вселяли віру, що все це мракобісся мусить скінчитися. Пережили капеляни і величезні нічні бомбардування з повітря, коли з початку 1943 року союзники на морі, суші та повітрі почали справжню облогу цієї країни. Але, при цьому, ні капеляни ні їх бандури не постраждали.

8 жовтня, 1943 року, раннім експресом, вони їдуть з Берліна в Україну – в Рівне. Тут на вулицях повно втікачів від більшовиків, що прямують на Захід. Скерування втечі – Львів, що переповнений втікачами від «щасливого життя». У Львові, нарешті, зібралися всі капеляни. Перший концерт у Львові – резиденція митрополита Андрея Шептицького; неділя 8 листопада. Митрополит дуже дякував капелянам і в пам'ятній книзі записав: «Капела бандуристів імені Тараса Шевченка учить нас, як слід оцінювати і відчувати трагізм нашого положення, а відтак, веселими піснями підтримує духа і додає надії на майбутнє. Нехай Всевишній Бог благословить вас на дальшому шляху».

Українські організації Львова дають конкретне спрямування капелі. В результаті – капела дає 8 концертів щомісяця з оплатою 700 злотиз щомісяця кожному. За 9 місяців капела дає 210 концертів для жителів міст і сіл Галичини, зокрема і на Лемківщині – в Ліську, Сяноці. Концерти проходять у щирій, зворушливій атмосфері, з величезним успіхом.

14 жовтня 1944 р. виїхали з Відня на довше турне – Берлін; повністю зруйнований, весь в руїнах. Концерти відбувалися щодня, навіть по два. Слухачі не тільки слухачі, а й науковці, студенти університетів, священники, поети. 1 січня 1945 р. – концертна пауза для капели, невідомо на скільки. 21 січня – великий концерт у залі «Європа Гауз», організований зусиллям української пропаганди. І як завжди, надзвичайний успіх.

Але ситуація ставала дедалі гіршою, відчувалося, що Берлін і Третьюму Рейху незабаром кінець. Капелу скеровують до Кіля, Гамбурга, але в супереч цьому вони, долаючи різні перепони, рушають до Баварії, близької до Швейцарії. 7 квітня вони опиняються в Мюнхені на Гауптбангофі, що був суцільною руїною. Капеляни влаштовуються хто в Мюнхені, а остаточно усі в с. Нотцінгу. Виникають інші проблеми – репатріація «на родину», що означає їхню загибель. Згуртувавшись воедино вони протистояли такій репатріації і за допомогою з'єданого Українського Центрального Допомогового Комітету (ЗУЦДК), що знаходився в Мюнхені, знайшли місце в таборі м. Інгольштадт. Перебуваючи тут капела реорганізувалася, зміцніла. Брати Петро і Олександр Гончаренки змайстрували однотипні бандури, що полегшело виконання супровіду пісень; виготовлено нові костюми, взуття, з'явився власний автобус, на якому капела подорожувала з концертами по таборах біженців і мала великий успіх. Виступали не тільки в таборах, але і в театрах, навіть у музеях, Вагнерівській опері Байройту, опері Нюнбергу. 7 квітня ЗУЦДК організував великий фестиваль української пісні в залі Мюнхенського університету, де капела успішно виступила.

Важливим вирішальним наміром був переїзд до Америки. В лютому 1949 р. справа цього переїзду була вирішена керівництвом ЗУЦДК Романом Смуком та Іваном Панчуком. Велика, завзята прихильниця капели Галина Дубовик, що працювала в бюро ЗУЦДК, взялася за полегшення формальностей цієї справи. Всі пройшли медичний огляд, консульську співбесіду, отримали запрошення зі США від певних осіб з гарантією працевлаштування. Капеляни, в статусі простих працівників відправилися через Атлантичний океан кораблем до США в Нью-Йорк, де їм призначили місце перебування в Детройті, штат Мічиган. Перша група прибула 4го травня 1949 р. Декотрі прибули аж 17 липня. Доречно зазначити, що в Детройті проживало багато етнічних українців, що створили числені організації українського спрямування. По приїзді в Детройт, ЗУЦДК розселило – холостяків по приватних родин, одружених – в окремому будинку.

Федерація Американських Українців з Мічигану та ЗУЦДК подбали про організацію концертів: 1 жовтня, 1949 р., субота – Клівленд, 2 жовтня, неділя – Детройт – залу «Масонік Аудиторіум» – 4500 публіки, далі Чикаго – «Сівік Опера Гауз», Пітсбург – «Карнегі Мюзік Холл»; 28 жовтня – Канада, Торонто – «Мессі Холл» – 3000 публіки, Вашингтон – з'їзд Четвертого Українського конгресового комітету – виступ для представників українського громадянства Америки і багатьох гостей не українців. Всюди великий успіх. Прекрасні відгуки в пресі: «Детройт Ньюз» у статті під заголовком «Дві тиранії вислали їх до Америки» Рассела Меклохлана зазначається великий успіх

«Надзвичайний ентузіазм» це «група 28 людей», які мусили встати втікачами від двох тираній Старого Краю – нацистів і советів. Про таке ж захоплення концертами капели «Чікаго Тріб'юн», «Клівленд Плейн Ділер», торонський «Талеграф» і вся українська преса.

19 квітня 1950 р. у Вашингтоні, в будинку Сенату США – історичний концерт під гаслом «Подяка за свободу», до якого також причетна Галина Дубовик. Виступ мав величезний успіх. Сенатор Кейн зазначив: «Це було прекрасне виконання, за яке українці можуть бути горді. Я щиро бажаю, щоб бандуристів почули всі американці, як хочу подякувати їм, що вони до нас прибули. Це справді великий здобуток для Америки, що вони тут, а не там, за залізною заслоною. Мені було великою приємністю їх почути і було також чудово могли пожати їм руку допомоги». Прекрасна атмосфера, щирі розмови, фотографії з конгресменами, сенаторами. Якщо провести паралель між прийняттям в Кремлі і Вашингтонському капітолії, та там вони почувалися в'язнями, а тут вільними, як у дома.

Крім концертної діяльності капеляни важко працювали на різних підприємствах Форда і Крейслера, щоб матеріально забезпечити свої сім'ї. А за час гастролей багато капелян втратило роботу.

В Оттаві – виступ капели в Канадському парламенті – величезний успіх. Наступного вечора концерт на конвенції Урядової Ліберальної партії – овації після кожного номеру. Вся преса столиці писала про виступ капели. Відбулися концерти в багатьох містах Канади та США. Однак ці концерти все таки не дали капелі можливості бути самодостатньою. Вирішуючи цю проблему, відданий капелі адміністратор Петро Гончаренко власними зусиллями забезпечив концертну діяльність колективу починаючи з 1951 р. по 1958 р. під художнім керівництвом Володимира Божика.

Було здійснено 91 концерт, 4 репрезентативних, 1 добродійний, 12 виступів на різних імпрезах. Одже час змарнований не був. Капела була згуртована, моральна сила усвідомлення свого завдання переважала матеріальні негаразди.

В середині 1956 р. виникає ідея концертного турне капели по Європі. Для реалізації цього завдання було залучено багато українських громадських організацій, церковних парафій та окремих осіб. Стояло питання зібрати 100000 доларів, що і було зроблено Петром Гончаренком. В той час, коли в адміністрації капели проводилися фінансові розрахунки, капела проводила репетиції, здійснювала концерти, випробовувала якість програми.

З Каліфорнії повернувся Григорій Китастих, виготовлено нові костюми, запрошено видатних співаків, котрих переслухали Володимир Божик з Григорієм Китастихим. Одже, остаточний склад капели 35 учасників. Заангажовано групу танцюристів з Англії. Перед від'їздом до Європи було здійснено декілька концертів з метою випробування якості нової програми. Усі вони пройшли з великим успіхом. Остерігаючись саботажу радянської агентури не була здійснена поїздка на далекий Захід Канади.

20 жовтня 1958 р. українська капела бандуристів імені Тараса Шевченка – з американських громадян – вирушає в Європу. Перший концерт в Мадриді в «Палляціо де ля Мюзіка» – старовинний помпезний зал. Концерт пройшов з грандіозним успіхом. Американський амбасадор, котрий був присутній на концерті, у великому захопленні і вручив капелі урядову подяку за таке чудове представлення Америки українцями. Не менш успішний концерт відбувся в Барселоні в залі з такою ж назвою. Ці концерти викликали таке ж захоплення і в іспанській пресі.

Наступні два концерти відбулися в Парижі з тріумфальним успіхом в залі «Пале де Шайо». Радянський амбасадор, покликаний французького імпресарію Клода Жіро, вимагав від нього, щоб не вживали слово «українці», бо вони – капеляни, громадяни Америки і котрі, начебто, співпрацювали із німцями – колаборанти, зрадники. Варто зазначити, що імпресарію не піддався цьому тиску, а опублікував в пресі заяву, що бандуристи – втікачі від переслідувань советів за плекання національної культури, а в Америці вони знайшли для цього відповідний ґрунт.

Далі – Швейцарія, Голандія, Швеція, Данія, Бельгія, Великобританія. Підводячи підсумки європейського гастрольного туру капели бандуристів імені Тараса Шевченка зазначимо, що капела дала: 46 концертів, 11 виступів по радіо, 3 виступи на телебаченні. Її прослухало 44200 глядачів. Крім того було створено фільм про капелу, який демонструвався 219 разів у Європі, Америці та Австралії. Бачили цей фільм 31050 глядачів.

Варто зазначити, що капела гастролювала крім США, Канади та Європи також і в Австралії в 1973 році, а з 1991 по 1994 р.р. капела під керівництвом Володимира Колесника з величезним успіхом і піїтетом давала концерти на рідній Україні, здобувши в 1992 р. Національну премію імені Тараса Шевченка.

В різні часи Детройтська капела бандуристів імені Тараса Шевченка В. Ємець, В. Кабачок, Д. Піка, М. Михайлів, Г. Назаренко, Г. Китастих, В. Божик, І. Китастих, П. Потапенко, І. Задорожний, Є. Цюра, В. Колесник, А. Бриттан, Б. Герявенко і О. Махлай по нині.

Нинішній склад капели – 40 хористів і 15 бандуристів.

Наукова новизна. Таким чином, в статті охарактеризовано діяльність видатного колективу, наведено основні етапи у його формуванні, систематизований репертуар.

Висновки. Не зважаючи на різного характеру труднощі, капела долає всі перепони і діє, бо за словами нинішнього художнього керівника та диригента – Олега Махлая «Капела це братство»

З ініціативи Григорія Китастого, для перспективності капела заснувала «Кобзарську січ» – літній табір, де юнаків навчають мистецтву гри на бандурі та співу, як невичерпне джерело свого продовження.

Література

1. Зубеляк М. Василь Витвицький — музикознавець (передмова) *Витвицький. За океаном*. Львів, 1996. С. 3-8.
2. Наріжний С. Українська еміграція : Культурна праця української еміграції. 1919–1939. К. : Вид-во ім. О. Теліги, 1999. Ч. II. 272 с.
3. Самчук У. Живі струни. Бандура і бандуристи. Детройт : Видання Капели бандуристів імені Тараса Шевченка, 1976. 80–83 с.
4. Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант. Рівне : Ліста, 1997. 280 с.
5. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Х. : ДВУ, 1930. 45 с.
6. Hornjatkevyc A. J. The Bandura. *Canadacrafts*. – 1979. – April/May. P. 28–29.
7. Hornjatkevyc A. The book of Kodnia and the three Bandurists. № 11–12. 1985.
8. Kononenko N. Ukrainian minstrels : and the blind shall sing. Armonk, N.Y. : M. E. Sharpe, 1998. 360 p.
9. Lutsiv V. Kobza-Bandura and «Dumy» and their significance in the history of the Ukrainian People *The Ukrainian review*. – The Association of the Ukrainians in Great Britain. 1986. №1. P. 53–70.

References

1. Zubelyak M. (1996). *Vasyl Vetvytsky musicologist (preface)*. *Vetvytsky Overseas*. Lviv [In Ukrainian].
2. Narizhny S. (1999). *Ukrainian emigration: Cultural Work of Ukrainian Emigration. 1919-1939*. K. ; V-vo O. Telygi [In Ukrainian].
3. Samchuk U. (1976). *Live strings Bandura and Bandurists*. *Detroit* : The edition of the Taras Shevchenko Bandura Orchestra [In Ukrainian].
4. Suprun N. (1997). *Hnat Hotkevich is a musician*. Rivne : Lista [In Ukrainian].
5. Hotkevich H. (1930). *Musical instruments of the Ukrainian people*. Kh. : DVU [In Ukrainian].
6. Hornjatkevyc A. J. (1979). *The Bandura*. *Canadacrafts* [In English].
7. Hornjatkevyc A. (1985). *The book of Kodnia and the three Bandurists* [In English].
8. Kononenko N. (1998). *Ukrainian minstrels : and the blind shall sing*. Armonk, N.Y. : M. E. Sharpe [In English].
9. Lutsiv V. (1986). *Kobza-Bandura and «Dumy» and their significance in the history of the Ukrainian People*. *The Ukrainian review* [In English].